

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Inspectie der Rijksfinancien

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

2017-0000028378

Datum 23 februari 2017

Betreft Nadere vragen inzake de publieke uitgaven voor onderzoek en innovatie

Geachte voorzitter,

In deze brief reageer ik op de nadere vragen van uw vaste commissie voor Financiën van 24 januari jl. (kenmerk 160359.01u). Dit naar aanleiding van mijn brief over de publieke uitgaven voor onderzoek en innovatie (kenmerk 34 550, O).

Uw Kamer vraagt om een toelichting waarom de regering in de beoordeling van de Nederlandse onderzoeksuitgaven uitgaat van het Europees gemiddelde. De reden dat voor het EU-gemiddelde is gekozen is dat het EU-gemiddelde een internationaal aggregaat is waarmee rechtstreeks kan worden afgemeten hoe Nederland ten opzichte van andere EU-landen scoort. Het kabinet heeft zich daarnaast gecommitteerd aan een Europese doelstelling voor onderzoeksuitgaven als onderdeel van de Europa 2020 strategie.¹ Het hanteren van het EU-gemiddelde betekent niet dat Nederland het bereiken van het EU-gemiddelde als norm stelt voor de onderzoeksuitgaven. Vandaar dat in deze reactie de Nederlandse onderzoeksuitgaven vergeleken worden met de onderzoeksuitgaven van Scandinavië.

De relatieve omvang van de R&D-investeringen in Nederland vertoont een opwaartse trend (van 1,90 procent in 2011 tot 2,01 procent van het bbp in 2015)². Hoewel deze ontwikkeling positief is en Nederland het EU28-gemiddelde overtreft, is Nederland nog niet op de doelstelling van 2,5 procent van het bbp. Nederland blijft daarmee achter bij de Scandinavische R&D investeringen die gemiddeld op 2,76 procent van het bbp liggen (in 2015). Bij deze landen zijn echter in dezelfde periode van 2011 tot 2015 gemiddeld de R&D-investeringen gelijk gebleven (Noorwegen kent als enige Scandinavische land een significante stijging) terwijl de Nederlandse investeringen in diezelfde periode met 0,11 procentpunt bbp zijn toegenomen.³

¹ Europese Commissie, Doelstellingen Europa 2020. Te vinden op: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_nl.htm

² OECD, Main Science and Technology Indicators, 2016/2, februari 2017, Parijs. Te vinden op: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MSTI_PUB

³ Idem

Daarbij wijs ik u er op dat de uitgaven in absolute termen aan fundamenteel onderzoek stabiel blijven en de fiscale uitgaven aan R&D stijgen⁴. Dit komt onder andere door een stijging van het budget van de afdrachtvermindering speur- en ontwikkelingswerk (wbo) en van de stijgende uitgaven aan de innovatiebox van 743 miljoen euro in 2012 naar 1.365 miljoen euro in 2017. Het Rathenau Instituut is recentelijk met nieuwe cijfers voor de ontwikkeling van de overheidsuitgaven aan R&D en innovatie gekomen. Hieruit blijkt dat deze zich de komende jaren zullen ontwikkelen van 6276,4 miljoen in 2015 tot 6372,3 miljoen in 2021 (zie tabel 1).

Tabel 1: Directe en indirecte overheidssteun voor R&D en innovatie, 2015-2021, in miljoenen euro⁵

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal	6276,4	6561,8	6384,7	6413,0	6349,3	6375,5	6372,3

Wanneer we kijken naar de publieke uitgaven aan R&D blijkt uit cijfers van de OESO dat de Nederlandse overheid bovengemiddeld veel geld in onderzoek en ontwikkeling investeert. De overheid financierde in Nederland in 2014 33,18 procent van de totale R&D-uitgaven terwijl het OESO-gemiddelde in 2014 27,83 procent was. Het gemiddelde van Scandinavië lag op 32,63 procent.⁶ Volgens deze cijfers zijn de achterblijvende private investeringen een punt van aandacht.

Vandaar dat dit kabinet zich inzet om de private investeringen te stimuleren. In oktober stuurde het kabinet de Rapportage Bedrijvenbeleid "Vooruitgang door vernieuwing"⁷ naar uw Kamer. Hieruit blijkt dat de doelstelling om meer private financiering in pps-verband los te maken is gerealiseerd en dat vorig jaar de doelstelling opwaarts is bijgesteld van € 500 miljoen naar € 800 miljoen. Dit betekent een significante private inzet voor (fundamenteel) onderzoek aan universiteiten, TO2 en andere publieke kennisinstututen. Het kabinet zal zich blijven inzetten om private investeringen te stimuleren. Dit door minder regeldruk en administratieve lasten, het vergroten van de toegang tot kapitaalmarktfinanciering, goede publieke dienstverlening voor bedrijven en (fiscale) ondersteuning van ondernemers. Daarnaast werken ondernemers, onderzoekers, onderwijsinstellingen en overheden samen in de topsectorenaanpak aan de ontwikkeling en uitvoering van een concurrentiestrategie en innovatieagenda's gericht op het versterken van ons verdienvermogen, technologieontwikkeling en het oplossen van maatschappelijke uitdagingen.

Hoogachtend,

de minister van Financiën,

J.R.V.A. Dijsselbloem

⁴ Nederlands Nationaal Hervormingsprogramma 2016, Tweede Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 21 501-07, nr. 1351

⁵ Rathenau instituut, Voorpublicatie Totale investeringen in Wetenschap en INnovatie (TWIN) 2015–2021

⁶ Idem

⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/10/06/kamerbrief-over-rapportage-bedrijvenbeleid-2016>